

med Hensyn til dette nye Regjerings-Princip, at jeg tværtimod finder, at Staten maa tage saa billige Hensyn i dette Stykke, at ingen Privatmand kan tage saa billige Hensyn, og at Staten vil være oeconomisk vel tjent med at gjøre dette og vil faae saamange velsignede Frugter derved for det hele Almeenvel, at det Par Skilling, som det bliver, man faaer mindre i Kjøbesum, er for slet Intet at regne her. Saadanne modsatte statsoeconomiske Principer, som nu ere komne frem lige imod al Philantropi og have gjort sig gjeldende i den sidste Menneftalder, bestaae blot i at tage saameget som man kan faae, og intet andet Hensyn at tage; det er altsaa stik imod den Aand, i hvilken de første Krongodser afhændedes, og imod hvad der dermed tildrog sig. Ja, vi kunne gaae tilbage lige til 1766, da de Fjælsterste Kron-godser, og Koldinghuus-Krongodser og flere afhændedes, ja endog før, og derefter saa lige ind til Udgangen af det 18de og ind i det 19de Aarhundrede, og vi ville da see, hvilken Bøstignelse der udbredtes ved det kongelige Exempel, ved Statens Exempel, i statsoeconomisk Henseende, — det er af dette oeconomiske Fund i Bøndeeiendoms Bøstfure, hvoraf Danmark nu lever. — Skulde vi altsaa ikke fortsætte det samme Exempel nu, da der kun er en ringe Levning af Kronens Fæstegods, der ikke er saa meget værdt med Hensyn til oeconomisk Fæsteindtægt for Staten, at det engang er værdt at nævne i den Forstand, at beholde det som Fæstegods til Statsindtægt? — Angaaende Afhændelsen af Jorderne omkring enkelte Slotte eller Ladegaarde, da vil der aldeles ikke være Noget i Veien for at faae disse afhændede med stor Gevinst for Staten, og dog tillige med ligesaa stor Gevinst for de Eiere, som faae dem i Eie; thi vil man udparcellere de Slotsjorder, som kunde afhændes, og sælge Parcellerne, da vil man vinde betydelige Summer, og vil man saa lete Slotsboligerne ud til Lyftholiger for de Familier, som der ville opholde sig, saa vil man ogsaa derved finde betydelig Gevinst.

Wegener: Jeg vilde blot tillade mig med et Par Ord at henlede Domæinebestyrelsens Opmærksomhed paa Baadesgaard Gods

i mit Valgdistrikt, ligesom Fæsterne under bemeldte Baadesgaard Gods allerede tidligere have indgivet et Andragende derom. Som bekendt er Hovedgaardens selv deelt i 3 Parceller, og alle Gaardmandene ere Arvefæstere, hvormod Huusmændene ere simple Fæstere, som forhen have siddet for meget billige Afgifter, indtil der for en 3 Aar siden omtrent, hvis jeg ikke tager fejl, blev taget anden Bestemmelse dermed, hvorved Fæstet er blevet betydelig sat i Veiret, og navnlig ere de aarlige Afgifter blevne betydelig forøgede, endog mere, end jeg troer de burde være, og høiere, end det er Tilfældet paa enkelte af de private Godser deromkring, hvor de rigtignok vare meget billige, saaledes som paa Grevskabet Christiansbøde og Baroniet Juellinges samtlige Godser. Hvad jeg imidlertid i Særdeleshed vilde tillade mig at gjøre opmærksom paa, det er, at efterhaanden som de gamle Fæstere uddøde, tilbødes der de nye Fæstere, at de kunde blive Arvefæstere, hvilket de jo ogsaa gjerne vilde, hvis de kunde; men den Maade, hvorpaa det tilbødes dem at blive Arvefæstere paa, er saaledes, at jeg rigtignok maa tilstaae, at kun meget Faa og næsten Ingen kunde gaae ind derpaa (Hør!), fordi der fordres: for det Første, at hele Kjøbesummen skal udbetales; og for det Andet fordres der ligesaa meget i de aarlige Afgifter i Arvefæste, som der hidtil fordredes i simpelt Fæste, og for det Tredie fordres der en aarlig Recognition af 10 Rbd., som der paa Stedet er meget høi, i Særdeleshed naar man veed, at i ældre Tider var den almindelige Fæsteafgift, som de gav for saadanne Huse, 3 Tdr. Byg. Under saadanne Betingelser kunne de nuværende Huusfæstere aldeles ikke gaae ind derpaa; og adskillige Gange have de indgivet Andragender til Regjeringen om, at deri maatte see nogen Forandring, og jeg maa beklage, at de endnu ikke have faaet noget Svar derpaa (Hør!), idetmindste havde de ikke faaet noget Svar derpaa, da jeg var hjemme. Efter almindelig Taxation, naar jeg tager Renten af den Capital, som fordres i Arvefæste, og jeg dertil lægger den nuværende aarlige Afgift, som skal svares, saa ville de komme til at give for deres Steder i Almindelighed, — det er